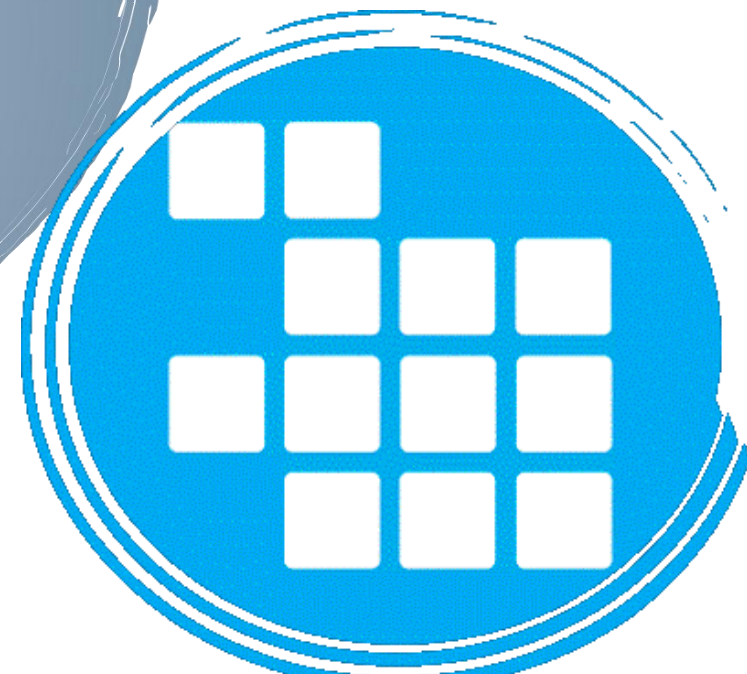

Trosolwg Gweithredol Rhaglen Bwyd-amaeth a Thwristiaeth

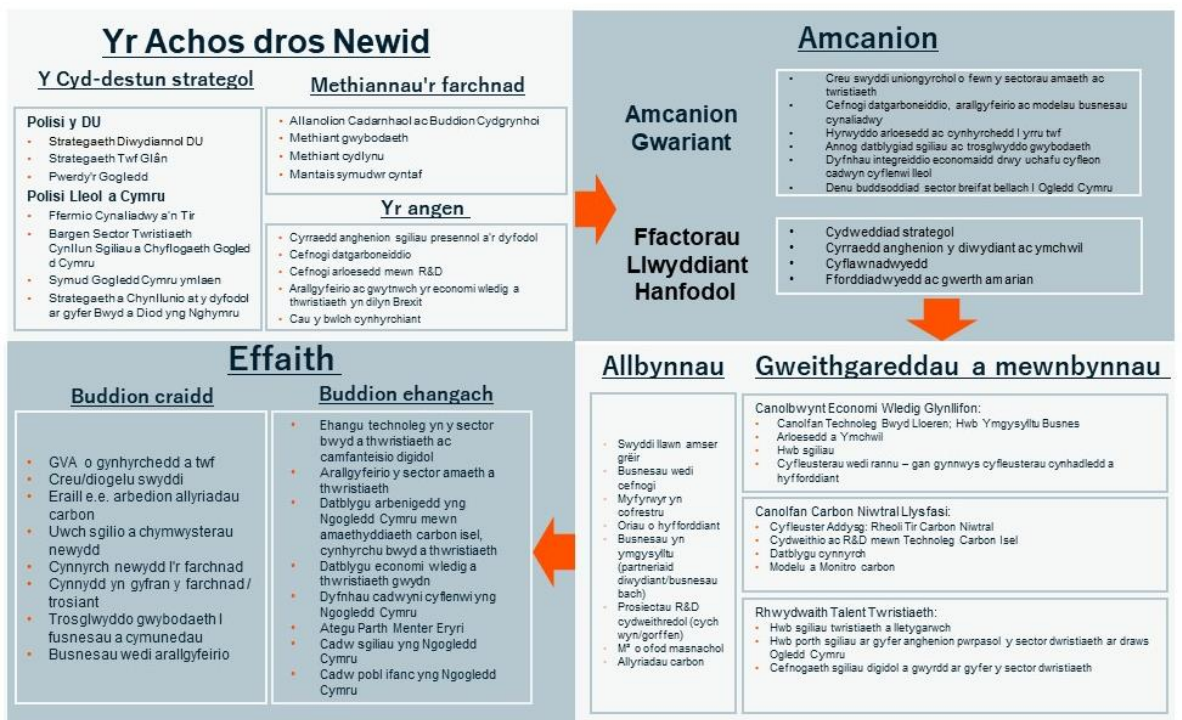
Trosolwg Gweithredol

- i. Diben yr achos busnes yw arddangos y dewis optimaidd o brosiectau ar gyfer cyflawni'r Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth, un o'r pum rhaglen sy'n tanategu Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r achos busnes yn dilyn strwythur y Model Pum Achos ac egwyddorion Llyfr Gwyrdd Trysorlys EM. Mae wedi'i strwythuro yn bum achos - strategol, economaidd, masnachol, ariannol a rheolaeth.
- ii. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn ceisio cyflawni cyfanswm o hyd at £1.1bn o fuddsoddiad yn economi'r Gogledd (£240m o'r Cynllun Twf), i greu 3,400 - 4,200 o swyddi ychwanegol net a chynhyrchu £2.0 - £2.4 biliwn mewn GVA ychwanegol net.
- iii. Bydd y rhaglen hon yn adeiladu ar y sector amaeth, bwyd a diod sydd wedi'i hen sefydlu yn y Gogledd, ynghyd â chefnogi buddsoddiad pellach mewn twristiaeth o safon uchel er mwyn ymestyn y tymor ymwelwyr. Y nod - drwy'r Cynllun Twf - yw adeiladu economi sylfaen mwy cynaliadwy, bywiog a gwydn o fewn y rhanbarth, gan wneud y gorau o gyfleoedd am gyflogaeth a ffyniant drwy ein hamgylchedd a'n tirwedd.
- iv. Bwriad yr achos busnes yw hysbysu Cytundeb Terfynol y Cynllun Twf, sy'n dilyn y cytundeb Penawdau'r Telerau gyda Llywodraethau Cymru a'r DU yn 2019.

Yr Achos Strategol

Gweler isod grynodedb o'r model rhesymeg ar gyfer y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth.

Ffigwr 1.1 Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth

Ffynhonnell: Hatch

Y Cyd-destun Strategol

- v. Sefydlwyd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn 2012 ac mae'n cynnwys chwe ardal weinyddol Awdurdodau Lleol rhanbarth y Gogledd a Phrifysgol Bangor, Prifysgol Glyndŵr, Coleg Cambria a Grŵp Llandrillo Menai. Mae'r sector preifat wedi helpu i ffurfio'r cynllun hefyd, drwy Gyngor Busnes Gogledd Cymru a Merswy a'r Ddyfrdwy a'r Grŵp Cyflawni Busnes.
- vi. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yn y Gogledd. Adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd a mynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hir-dymor i gyflawni twf cynhwysol. Mae ein dulliau gweithredu i gyflawni twf mewn ffordd gynhwysol, gynaliadwy, y gellir ei ymestyn yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- vii. Mae'r Cynllun Twf yn adeiladu ar y Weledigaeth Twf ar gyfer Gogledd Cymru, a fabwysiadwy yn 2016:

"rhanbarth hyderus, cydlynol sydd â thwf economaidd cynaliadwy, sy'n elwa i'r eithaf o lwyddiant sectorau economaidd gwerth uchel a'n cysylltiad ag economïau Pwerdy'r Gogledd ac Iwerddon."

- viii. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cyd-fynd yn agos â blaenoriaethau Llywodraethau'r DU a Chymru yng nghyswllt datblygiad economaidd. Mae'n cyd-fynd yn arbennig o gryf gyda **Strategaeth Ddiwydiannol Llywodraeth y DU**, Llywodraeth y DU, **Ynghyd â Chynllun Gweithredu Economaidd a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Llywodraeth Cymru, ynghyd â'u themâu llorweddol**. Cynaliadwyedd sydd wrth wraidd y Cynllun Twf, a bydd y buddsoddiadau yn cyfrannu tuag at dargedau lleihau allyriadau carbon Cymru.

Yr Achos dros Newid

Amcanion Gwariant

- ix. Mae Amcanion Gwario'r Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yn canolbwyntio ar gefnogi twf economaidd ac adeiladu gwynwch y sector adeiladu:

Amcan Gwariant 1 - Swyddi	Creu rhwng 310 - 380 o swyddi newydd yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Amcan Gwariant 2 - GVA	Creu GVA ychwanegol net o £230m - £281m yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Amcan Gwariant 3 - Buddsoddiad	Cyflawni cyfanswm buddsoddiad o rhwng £37 miliwn a £45 miliwn yng Ngogledd Cymru drwy'r rhaglen erbyn 2036.
Amcan Gwariant 4 - Datgarboneiddio a modelau busnes cynaliadwy	Addysgu busnesau ar fuddion datgarboneiddio, arallgyfeirio a modelau busnes cynaliadwy. Creu'r amodau i alluogi busnes i leihau eu ôl-troed carbon ac ymateb i gyfleoedd sy'n dod i'r amlwg o'r economi carbon isel. 300-400 o fusnesau yn arallgyfeirio o'r gweithrediad craidd traddodiadol neu'n mabwysiadu technoleg/ymarferion newydd o fewn pum mlynedd gyntaf y rhaglen.

Amcan Gwariant 5 - Arloesedd a chynhyrchedd	Darparu hyd at 4,000-6,000m ² o ofod llawr egino, ymchwil a datblygu a hyfforddiant i gynorthwyo i annog arloesedd, hyrwyddo uwch-sgilio a chefnogi twf busnes yn y sector bwyd-amaeth a thwristiaeth.
Amcan Gwariant 6 - Trosglwyddo sgiliau a gwybodaeth	Darparu sgiliau arbenigol a darpariaeth hyfforddiant, ar y cyd â chyfleoedd i gydweithio ar gyfer busnesau, darparwyr addysg a sefydliadau ymchwil. Darparu hyfforddiant ychwanegol i 2,500 o bobl/busnesau sy'n gweithredu yn y sectorau bwyd-amaeth a thwristiaeth dros bum mlynedd.
Amcan Gwariant 7 - Cyfleoedd cadwyn gyflenwi lleol	Cynyddu'r % o gontractau cyflenwi a gyflawnir drwy'r rhaglen gyda busnesau sydd wedi'u lleoli yng Ngogledd Cymru - gwaelodlin i'w gytuno.

Table 1 Trefniadau Cyfredol

- x. Mae'r sector bwyd-amaeth yn un o gonglfeini economi Gogledd Cymru, gyda'r rhagolygon yn nodi bod y diwydiant bwyd ac amaeth yn cyflogi oddeutu 20,900 o bobl yn 2019, gan gynrychioli 6.6% o'r gweithlu rhanbarthol. Yn 2016, cyfrannodd y sector £371.5m at economi Cymru a'r DU, gan gynrychioli 3.4% o'r GVA rhanbarthol¹. Mae'r adnodd sy'n seiliedig ar y tir yn chwe sir Gogledd Cymru, yn sylweddol ac yn amrywiol ac mae'r rheolaeth tir, o ganlyniad, yn amrywiol gyda 355,000 ha o borfa newydd a pharhaol, 116,000 ha o dir pori garw, 20,000 ha o goetir a 24,000 ha o gnydau wedi'u gwasgaru ar draws oddeutu 6,900 o ddaliadau fferm ledled y rhanbarth, ac mae gan bob un rôl allweddol i'w chwarae yn y cydbwysedd o ran dal a defnyddio carbon.
- xi. Mae twristiaeth yn sector arall hir-sefydlog a hanfodol ar gyfer economi'r Gogledd. Roedd oddeutu 37,200 o bobl yn gweithio yn y diwydiant gweithgynhyrchu yng Ngogledd Cymru yn 2019, gan gynrychioli 12% o'r gweithlu rhanbarthol. Yn 2016, cyfrannodd y sector £742m at economi Cymru a'r DU, gan gynrychioli 7% o'r GVA rhanbarthol.

Table 1 Anghenion Busnes

- xii. **Tan-fuddsoddiad mewn Ymchwil a Datblygu ac Arloesedd:** Roedd y gwariant ar y sectorau bwyd-amaeth a thwristiaeth gyfwerth â 1.3% o'r holl wariant ar ymchwil a datblygu ar draws yr holl sectorau yn y DU yn 2018, er bod y sectorau hyn yn cyfrif am 10% o gyfanswm cyflogaeth². Mae'r sector wedi dioddef o dan-fuddsoddiad mewn ymchwil ac arloesedd gyda busnesau unigol yn methu â chipio'r elfennau allanol cadarnhaol sy'n gysylltiedig â buddsoddiad ymchwil a datblygu, nad ydynt yn cael eu hadlewyrchu ym mhrisiau'r farchnad.
- xiii. **Bodloni anghenion sgiliau presennol ac yn y dyfodol:** Awgrymodd yr Arolwg Sgiliau Cyflogwr diweddaraf bod 25% o fwytai a gwestai yng Nghymru wedi adrodd am ddiffyg sgiliau a 45% o fusnesau mewn prif ddiwydiannau (sy'n cynnwys amaethyddiaeth).

1 Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol Gogledd Cymru; Labour Market Insights, Mehefin 2020

2 ONS Business Register and Employment Survey, 2018; Cyflogaeth yn ôl Sector

- xiv. **Cefnogi datgarboneiddio ar draws Cymru a'r DU:** Mae lleihau allyriadau carbon a chefnogi datgarboneiddio yn hanfodol i gynnaladwyedd Cymru yn y dyfodol a chafodd hyn ei gydnabod yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, sy'n gosod targed i leihau allyriadau o leiaf 80% yn erbyn gwaelodlin 1990.
- xv. **Gwella cynhyrchedd yng Ngogledd Cymru:** Yn 2017, roedd yr allbwn gros fesul hectar o dir amaethyddol yn £858 yng Nghymru, sy'n sylweddol is na rhanbarth mwyaf cynhyrchiol y DU, sef De Ddwyrain Lloegr (£3,190 fesul hectar). Mae'r sector twristiaeth hefyd yn dioddef o lefelau cynhyrchedd is na'r rhai a welir yn Lloegr, gyda GVA fesul gweithiwr yn y sector twristiaeth gyfystyr â £19,600, 14% yn is na'r metrig cyfatebol yn Lloegr (£22,700 fesul gweithiwr).
- xvi. **Arallgyfeirio a gwytnwch yr economi:** y sectorau amaeth, bwyd a thwristiaeth yw asgwrn cefn nifer o economïau lleol yng Ngogledd Cymru. Felly, mae uchelgais i gefnogi busnesau o fewn y sectorau hyn sydd wedi'u gwreiddio yn eu cymunedau lleol, i gynyddu eu cynhyrchedd, annog datblygu sgiliau a datblygu modelau busnes mwy cynaliadwy drwy wella eu mynediad i arloesedd a thechnoleg newydd.
- xvii. **Diffyg eiddo priodol i gefnogi sgiliau, arloesedd a thwf:** Mae ymchwil a gynhaliwyd gan Arad ar gyfer Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon yn nodi bod y diffyg eiddo graddfa bwyd, cyfleusterau datblygu cynnyrch lleol a chefnogaeth dechnegol yn llesteirio potensial y sector, gyda busnesau unigol yn methu â chael mynediad at y sgiliau a'r arbenigedd i arloesi a gwella cynhyrchedd drwy arbedion effeithlonrwydd.

Sgôp Posib

- xviii. Bydd y rhaglen hon yn adeiladu ar y sector amaeth, bwyd a diod sydd wedi'i hen sefydlu yn y Gogledd, ynghyd â chefnogi buddsoddiad pellach mewn twristiaeth o safon uchel er mwyn ymestyn y tymor ymwelwyr. Y nod yw adeiladu economi sylfaen mwy cynaliadwy, bywiog a gwydn o fewn y rhanbarth, gan wneud y gorau o gyfleoedd am gyflogaeth a ffyniant drwy ein hamgylchedd a'n tirwedd.
- xix. Mae'r rhaglen yn cynnwys tri phrosiect: Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon; Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi a Rhwydwaith Talent Twristiaeth Gogledd Cymru.

Prif Fuddion

- xx. Bydd y rhaglen yn arwain at nifer o fuddion uniongyrchol ac anuniongyrchol ar gyfer economi'r Gogledd. Nodir isod rai o'r prif fuddion sy'n gysylltiedig â chwrdd ag Amcanion Gwario'r Rhaglen:
- **Creu swyddi uniongyrchol ac anuniongyrchol** - Cynorthwyo i gefnogi cyflogaeth gwerth uchel mewn ardaloedd gwledig, gan gyfrannu at gynnydd mewn lefelau cynhyrchedd yn lleol;
 - **Trosglwyddo Sgiliau a Gwybodaeth** - Darparu hyfforddiant a chynnig cefnogaeth penodol i'r sector, sydd wedi'i gyflwyno mewn partneriaeth â darparwyr lleol a rhanbarthol, gan arwain at fwy o gystadleuaeth a gwytnwch yn y sector;
 - **Cydweithio** - Meithrin cydweithio a rhyngweithio rhwng academyddion, busnesau, darparwyr hyfforddiant a myfyrwyr a hwyluso ymdriniaethau rhyng-ddisgyblaethol at arloesedd yn yr economi wledig a'r sector bwyd a diod yn benodol;

- **Arallgyfeirio a Gwytnwch** - Datblygu busnesau mwy gwydn ar draws Gogledd Cymru yn y dyfodol, drwy arferion rheoli tir carbon isel, arallgyfeirio, uwch-sgilio a thechnolegau newydd;

Y Prif Risgiau

- xxi. Mae nifer o risgiau allweddol i gyflawni portffolio'r Cynllun Twf yn llwyddiannus, gan gynnwys adnoddau; cyflawni; cost COVID-19; Brexit; risg yn ymwneud â hinsawdd; Buddsoddiad sector cyhoeddus a phreifat; Cyfranogiad gan gwmnïau defnyddwyr terfynol a newid gwleidyddol. Fodd bynnag, mae risgiau penodol megis diffyg cydweithio neu gydweithio'n torri i lawr, methu recriwtio sgiliau, colli arweinyddiaeth ymchwil, sy'n gymwys i'r rhaglen. Ystyrir yr ymagwedd at reoli'r risgiau hyn yn yr Achos Rheoli.

Cyfyngiadau a Dibyniaethau

- xxii. Mae nifer o gyfyngiadau ar gyflawni'r Cynllun Twf yn cynnwys y pecyn ariannu o gyfanswm o £240m, tymor 15 mlynedd y Cynllun Twf, y gofyn am gyllid cyfalaf yn unig ac ystyriaethau Cymorth Gwladwriaethol. Mae'r Cynllun Twf yn dibynnu ar sicrhau'r cynllun terfynol, ac ar yr ymgysylltu a'r cydweithio gyda'r sectorau preifat a chyhoeddus. Gallai prosiectau o fewn y Rhaglen fod yn ddibynnol ar bolisi llywodraeth cefnogol sy'n sefydlu mecanweithiau cefnogi a llwybrau at y farchnad ar gyfer technolegau ynni sydd ar ddyfodol.

Yr Achos Economaidd

Ffactorau Llwyddiant Hanfodol ac Aseiad o'r Opsiynau

Gweler crynodeb isod o'r tri phrosiect sy'n llunio'r Opsiwn a Ffafrir.

Prosiect	Disgrifiad Cryno	Allbynnau	Cost / Gofyn
Prosiect 1: Gwledig Glynllifon	Y weledigaeth yw creu Canolbwynt Economi Gwledig arbennig o'r radd flaenaf yng Nglynllifon, sy'n cynnig ystod o gyfleusterau a gwasanaethau i gryfhau a gwella'r economi rhanbarthol, yn benodol drwy dyfu'r sector bwyd a diod. Bydd y Canolbwynt Economi Gwledig yn darparu'r ddau gyfleuster isod: • Canolfan Wybodaeth - sy'n canolbwyntio ar greu cronfa o wybodaeth a phrofiad ymarferol i gefnogi twf arloesedd a menter yn y rhanbarth. • Parc Menter Bwyd - fydd yn cynnwys unedau gradd bwyd hyblyg wedi'u dylunio i ddenu busnesau newydd a busnesau bach a chanolig eu maint sy'n tyfu.	• Swyddi uniongyrchol • GVA (£) • Gofod llawr ar gyfer lletya gradd bwyd yn cael ei ddatblygu (m2) • Busnesau newydd yn lleoli yn y Canolbwynt Economi Gwledig • Busnesau'n cael eu cefnogi gan y Ganolfan Wledig (gwasanaethau a chyfleusterau)	• £10m o'r Cynllun Twf. • Cyfanswm y Gost - £13m
Prosiect 2: Canolfan Carbon	Nod Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi yw arwain y Gogledd at ddyfodol gwydn lle mae rheolaeth tir carbon niwtral yn ganolog i	• Swyddi uniongyrchol • GVA (£)	• £10m o'r Cynllun Twf

Niwtral Llysfasi	sector ynni adnewyddadwy datblygol sy'n cefnogi cymuned gynaliadwy, ffyniannus ac iach sy'n cwmpasu cymysgfa wledig/trefol y rhanbarth. Bydd y prosiect yn datblygu: • Cyfleusterau addysgol i wella sgiliau mewn rheolaeth tir Carbon Niwtral ymhlith pobl ifanc a busnesau bach a chanolig presennol i helpu i ddatblygu twf busnesau carbon niwtral yng ngogledd Cymru. • Technolegau ynni adnewyddadwy a'u cymhwysiad ymarferol mewn mentrau gwledig a threfol a bywyd yn y gymuned. Bydd ethos 'rhoi gwyddoniaeth ar waith' gan y ganolfan a bydd yn denu busnesau gyda thechnolegau sy'n gofyn am ddatblygiad anodd ac addasol er mwyn gweithredu mewn amgylcheddau gwledig a threfol. • Technolegau sy'n defnyddio rheolaeth fanwl, gyda chefnogaeth drwy ddigideiddio data rheoli, er mwyn lleihau'r defnydd o garbon. • Defnydd o fodelu carbon i fesur effeithiau technolegau ynni adnewyddadwy, technegau manwl a digidol, ac atafaelu carbon sy'n gwrthbwysu ar nod niwtraled carbon.	• Trosglwyddo gwybodaeth busnesau / cymunedau'n cael eu cefnogi drwy gefnogi prosiectau arloesedd Masnachol • Busnesau'n arallgyfeirio drwy gefnogaeth	• Cyfanswm Cost - £15.4m
Prosiect 3: Rhwydwaith Talent Twristiaeth	• Mae'r Rhwydwaith Talent Twristiaeth yn amlinellu cynlluniau uchelgeisiol i ddiogelu darpariaeth sgiliau a chynyddu buddion masnachol o un o'r sectorau mwyaf sefydledig a'r un sy'n tyfu gyflymaf yn y rhanbarth. Nod Rhwydwaith TALENT Twristiaeth Gogledd Cymru yw ysgogi cydweithrediad cyhoeddus-preifat i gydlynw gweithrediad ar sgiliau a datblygu cynnyrch i drawsnewid a sbarduno twf y sector twristiaeth a lletygarwch yn y rhanbarth. Bydd y prosiect yn cyflawni'r buddion a ganlyn: • Buddsoddiad Sector Preifat cynyddol mewn sgiliau a datblygu sgiliau a'r gweithlu • Y ddarpariaeth sgiliau'n cyd-fynd yn well ag anghenion y cyflogwyr • Twristiaeth a lletygarwch yn cael eu cydnabod fel dewis gyrfa goleuedig	• Cefnogi swyddi • Nifer y lleoliadau bob blwyddyn	• £4.5m o'r Cynllun Twf • Cyfanswm y Gost - £12.9m

- Cynnydd mewn niferoedd myfyrwyr gyda chymwysterau uwch (NFQ4) yn y sectorau twristiaeth a lletygarwch
- Cadw graddedigion a phobl ifanc yng Ngogledd Cymru i weithio yn y sector
- Sector twristiaeth a lletygarwch mwy cynhyrchiol a chystadleuol
- Gwell boddhad cwsmer
- Gwelliannau mewn safonau byw ledled y rhanbarth

- xxiii. I arddangos y rhesymeg strategol ar gyfer yr Opsiwn a Ffafir, fe'i aseswyd yn erbyn tri opsiwn amgen: gwneud dim, rhaglen lai a rhaglen fwy. Cafodd pob opsiwn ei sgorio yn seiliedig ar ba mor dda yr oedd yn cyflawni yn erbyn amcanion gwario'r rhaglen a phum 'Ffactor Llwyddiant Hanfodol' (Cydweddiad Strategol, Gwerth am Arian, Cynladwyedd Masnachol, Cyflawnadwyedd, Cefnogaeth Partneriaeth ac Ymrwymiad). Yr Opsiwn a Ffafir yw'r unig opsiwn sy'n effeithiol ar draws yr holl Amcanion a'r Ffactorau Llwyddiant Hanfodol.
- xxiv. Bydd pob un o'r prosiectau cyfansoddol o fewn y rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yn datblygu asesiad opsiynau ar lefel prosiect o fewn achos busnes y prosiect.

Gwerthusiad Economaidd

- xxv. Disgwylir i'r Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth gyflawni rhwng 310-380 o swyddi FTE ychwanegol net ar gyfer Gogledd Cymru, gyda NPSV o £127miliwn - £155miliwn. Yn seiliedig ar yr holl arian sector cyhoeddus ar gyfer y Cynllun Twf, bydd yn cyflawni cymhareb budd-cost o 3.8 - 4.7 (neu 5.7 - 7.0 yn seiliedig ar fuddsoddiad y Cynllun Twf yn unig).
- xxvi. Wrth ddehongli'r ffigyrau hyn, mae'n bwysig nodi bod amrediad o fuddion na ellir eu meintoli na rhoi gwerth ariannol iddynt mewn dull cadarn, ond erys ystyriaeth arwyddocaol o ran yr achos gwerth am arian ar gyfer y rhaglenni hyn. Mae'r rhain yn cynnwys:
- Trosglwyddo gwybodaeth
 - Arallgyfeirio amaeth/twristiaeth
 - Datblygiad clwstwr carbon isel mewn amaeth, twristiaeth a bwyd
 - Cadw pobl ifanc
- xxvii. Mae nifer o risgiau i gynhyrchu graddfa'r buddion economaidd a ragwelir, ac mae'r asesiad gwerth am arian wedi bod yn destun profi sensitifrwydd ar y lefel rhaglen. Mae'r cymarebau Budd-Cost yn parhau'n gadarn yn wyneb y profion hyn.
- xxviii. Gweler isod grynodedb o'r canfyddiadau allweddol o werthusiad economaidd y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth.

Tabl 1.1 Tabl Gwerthuso Cryno

Gwerth Cymdeithasol Presennol Net (£m) (yn cynnwys Tueddiad Optimistiaeth)	£127 – £155 (£140 – £171 yn seiliedig ar gostau GD)

Cost y sector cyhoeddus (£m, (heb ddisgownt, heb gynnwys tueddiad optimistiaeth)	£37 (£25 o'r Cynllun Twf)
Cymhareb Cost Budd Priodol	3.8 - 4.7 (5.7 - 7.0 Buddsoddiad Cynllun Twf)
Costau/buddion arwyddocaol nad oes modd rhoi gwerth ariannol arnynt a ffactorau anfesuradwy	• Trosglwyddo gwybodaeth • Arallgyfeirio amaeth/twristiaeth • Datblygiad clwstr carbon isel mewn amaeth, twristiaeth a bwyd • Cadw pobl ifanc
Costau risg yn ôl math a thueddiad optimistiaeth gweddilliol	24% o dueddiad optimistiaeth wedi'i weithredu
Newid gwerthoedd (ar gyfer yr opsiwn a ffafrir yn unig)	84% o ostyngiad mewn creu swyddi a'r gwerth economaidd sy'n gysylltiedig â sgiliau twristiaeth
Hicyn amser a rheswm	Cyfnod gwerthuso 15 mlynedd wedi'i ddefnyddio Bydd gan yr holl asedau isadeiledd werth gweddilliol ar y pwynt hwn

Yr Achos Masnachol

Strategaeth Fasnachol

- xxix. Mae'r Bwrdd Uchelgais wedi ymrwymo i wneud y mwyaf o effaith economaidd a gwerth am arian Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r Bwrdd hefyd yn cydnabod bod potensial i greu enillion masnachol ar fuddsoddiad a allai gael ei ail-fuddsoddi yn y rhanbarth. Bydd disgwyl i bob achos busnes ystyried cyfleoedd am fuddsoddiadau masnachol.

Strategaeth Gaffael

- xxx. Mae ein strategaeth gaffael yn ymateb i bolisi a gweithdrefnau Cymru. Bydd holl weithgarwch caffael y Cynllun Twf yn cael ei danategu gan gyfres o egwyddorion arweiniol, sy'n cael eu crynhoi isod.

Polisi ac egwyddorion caffael	
Gyrwyr polisi	• Gweledigaeth Twf Gogledd Cymru • Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol • Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2015 • Datganiad Polisi Caffael Cyhoeddus Cymru • Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesebol mewn Cadwyni Cyflenwi Safonau Gweithredu Masnachol Llywodraeth
Egwyddorion Caffael	• Arweinyddiaeth Rhanbarthol • Datblygu'r economi rhanbarthol drwy gynnwys ystyriaethau economaidd lleol a rhanbarthol mewn cyfleoedd contract, a gwella mynediad at fusnesau SME • Hyrwyddo'r defnydd o gyflenwyr newydd a chadwyni cyflenwi lleol lle bo modd

	• Gwneud y mwyaf o gyfleoedd sgiliau a chyflogadwyedd drwy gyfleoedd contract • Cefnogi datblygiad cymunedol drwy adeiladu cyfoeth cymunedol a chynnwys ystyriaethau diwylliannol ac iaith Gymraeg mewn contractau • Cefnogi cynaladwyedd amgylcheddol drwy gynnwys ystyriaethau amgylcheddol mewn cyfleoedd contract ac isafu ôl-troed carbon prosiectau lle bo modd • Sicrhau gwariant a gwerth am arian effeithiol drwy gydweithio rhanbarthol; perfformiad effeithiol, risg, trefniadau rheoli contract a thwyll

xxxi. Y Partner Arweiniol fydd yn gyfrifol am y gweithgarwch caffael ar gyfer pob prosiect. O ran prosiectau rhanbarthol, y Swyddfa Rheoli Rhaglen fydd yn gyfrifol amdanynt.

Yr Achos Ariannol

Gofynion Cyfalaf a Refeniw

xxxii. Mae'r Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yn seiliedig ar gyflawni pump o brosiectau gyda chyfanswm gwariant cyfalaf o £41.3miliwn, lle mae £24.5m yn dod o'r Cynllun Twf gyda'r gweddill yn cael ei ddarparu gan bartneriaid sector cyhoeddus a phreifat.

xxxiii. Mae'r gofynion gwariant cyfalaf yn seiliedig ar yr achosion busnes prosiectau diweddaraf sydd ar gael ac sydd wedi'u hagregu i fyny i ddarparu amcangyfrifon ar gyfer y rhaglenni.

Tabl 1.2 Trawstoriad o'r Gwariant

Prosiect	Partner Arweiniol	Cynllun Twf (£m)	Arall Cyhoeddus (£m)	Preifat (£m)	Cyfanswm (£m)
Prosiect Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	Grŵp Llandrillo Menai	10.0	3.0	-	13.0
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	Coleg Cambria	10.0	2.7	2.7	15.4
Rhwydwaith TALENT Twristiaeth	Grŵp Llandrillo Menai	4.5	6.7	1.7	12.9
Cyfanswm y Rhaglen		24.5	12.4	3.7	41.3

Aeddfedrwydd y Prosiect

xxxiv. Ar hyn o bryd, mae'r tri phrosiect o fewn y rhaglen ar wahanol lefelau o aeddfedrwydd, fel y dengys yn y tabl isod:

Prosiect	Cam Achos Busnes*	Crynodeb
Canolbwynt Economi Gwledig Glynllifon	ACHOS BUSNES AMLINELLLOL	Mae gan y prosiect Achos Busnes Amlinellol sydd wedi'i ddatblygu'n dda yn ei le, gyda'r angen am fân

		ddiwygiadau cyn cyflwyno i'r Bwrdd Uchelgais am gymeradwyaeth.
Canolfan Carbon Niwtral Llysfasi	ACHOS AMLINELLOL STRATEGOL	Mae'r prosiect yn barod i fwrw ymlaen i ddatblygu Achos Busnes Amlinellol.
Rhwydwaith Talent Twristiaeth	Adolygu'r Prosiect	Roedd ABA yn ei le ar gyfer y prosiect cyn Covid; fodd bynnag, mae sgôp y prosiect am gael ei adolygu i asesu effaith Covid-19.

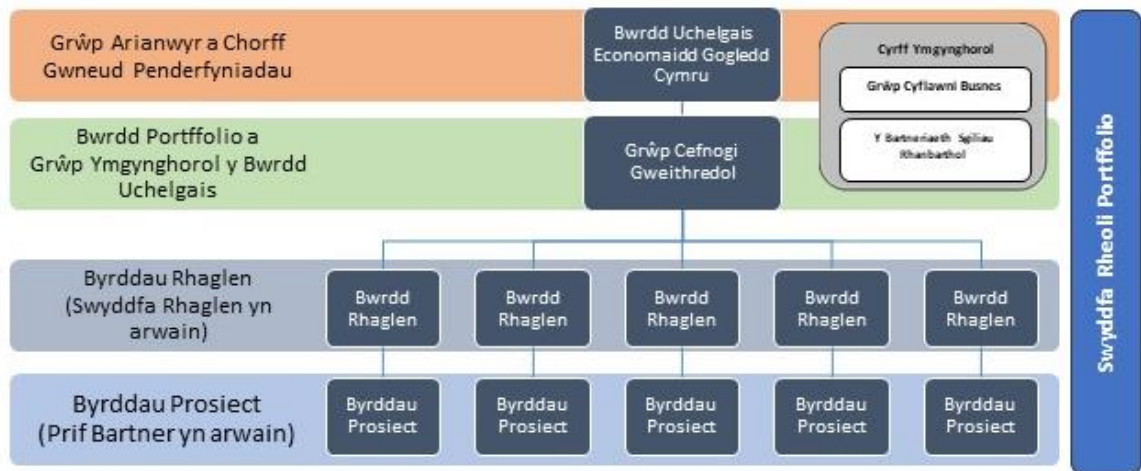
* Datblygir achosion busnes y prosiect mewn tri cham - Achos Amlinellol Strategol (SOC), Achos Busnes Amlinellol (OBC), Achos Busnes Llawn (FBC).

Yr Achos Rheoli

Strwythur Cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru

- xxxv. Mae'r diagram isod yn amlinellu strwythur cyflawni ar gyfer y Cynllun Twf gan adeiladu ar y strwythurau presennol sydd wedi'u rhoi yn eu lle gan Gytundeb Llywodraethu'r Bwrdd Uchelgais. Gweler manylion y rolau hyn yn yr achos rheoli:

Ffigwr 1.2 Strwythur Cyflawni'r Cynllun Twf

Ffynhonnell: Y BWRDD UCHELGAIS

- xxxvi. **Byrddau Rhaglen** - Bydd gan bob rhaglen Fwrdd Rhaglen ffurfiol ac Uwch Berchennog Cyfrifol wedi'i benodi. Bydd y byrddau hyn yn canolbwyntio ar ddatblygu (i ddechrau) a chyflawni Achos Busnes cytûn y Rhaglenni, gyda ffocws penodol ar y buddion a'r deilliannau i'w cyflawni. Mae'r Byrddau Rhaglen yn dyrchafu i'r Bwrdd Portfolio drwy'r Cyfarwyddwr Rhaglen. Uwch Berchennog Cyfrifol y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yw Jane Richardson, Cyfarwyddwr Strategol yr Economi a Lle, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a Chadeirydd CADW.
- xxxvii. **Swyddfa Rheoli Rhaglen (PMO)** - Mae'r Swyddfa Rheoli Rhaglen yn cefnogi ac yn cydlynu gweithgareddau ar draws y rhaglenni gan weithredu fel hwb gwybodaeth a sicrhau bod dulliau adrodd, rheoli risg a materion a sicrwydd y rhaglen yn gyson. Aseinir Rheolwr Rhaglen ar gyfer

pob rhaglen o blith y Swyddfa Rheoli Rhaglen. Rheolwr y Rhaglen ar gyfer y Rhaglen Bwyd-Amaeth a Thwristiaeth yw Robyn Lovelock.

Achosion Busnes y Prosiect

- xxxviii. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru yn cael ei lofnodi yn seiliedig ar achos busnes y portffolio a phum achos busnes rhaglen. Unwaith y bydd y cynllun terfynol wedi'i gytuno, gellir dod ag achos busnes prosiect Model 5 Achos llawn gerbron y Bwrdd Uchelgais er ystyriaeth.

Rheoli Risg

- xxxix. Mae gan y Bwrdd Uchelgais Fframwaith Risg wedi'i fabwysiadu ar gyfer cyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru. Mae'r ymagwedd at reoli risg wedi'i amlinellu yn Strategaeth Rheoli Risgiau a Materion y Cynllun Twf a'r Canllaw i Ddefnyddwyr. Mae'r egwyddorion allweddol a'r cysyniadau a amlinellir yn y strategaeth hon wedi'u tynnu o ddeunydd Rheoli Risg yr Achos Busnes Amlinellol.

Llinell Amser a Cherrig Miltir

- xl. Mae'r Bwrdd Uchelgais yn ceisio cymeradwyaeth i Gynllun Twf Gogledd Cymru ym mis Rhagfyr 2020 gyda llofnodi'r Cynllun Terfynol. Yn dilyn y Cynllun Terfynol, bydd achosion busnes y prosiectau'n cael eu dwyn ymlaen er ystyriaeth y Bwrdd Uchelgais o fis Ionawr 2021 ymlaen.

Monitro, Gwerthuso ac Adborth

- xli. Bydd perfformiad y rhaglen a'r prosiect yn cael ei fonitro'n fisol drwy'r byrddau rhaglen a phrosiect perthnasol, gydag adroddiadau ffurfiol yn cael eu cyflwyno bob chwarter i'r Bwrdd Portffolio a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Mae Cynllun Monitro a Gwerthuso wedi'i ddatblygu ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru a chaiff ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.

Sicrwydd

- xlii. Gweithiodd y Swyddfa Rheoli Portffolio â Chanolfan Sicrwydd Llywodraeth Cymru i ddatblygu Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig sy'n nodi'r gweithgareddau sicrwydd a gynhelir ar lefel portffolio, rhaglen a phrosiect ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.
- xliii. Fel rhan o'r Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyo Integredig, bydd gweithgareddau sicrwydd yn digwydd ar draws pob lefel o'r Cynllun Twf - portffolio, rhaglen a phrosiect. Bydd Cynllun Twf Gogledd Cymru'n defnyddio'r Porth 0-5 sydd wedi'i ddiffinio'n barod a'r Adolygiadau Asesu Prosiect, fel sy'n briodol ac yn gymesur. Caiff y Cynllun Monitro a Gwerthuso ei gytuno gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru fel rhan o'r Cynllun Terfynol.